

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 12/2023(3))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV)» (ιδιοκτησίας της εταιρείας SIGMA RADIO T.V. PUBLIC LTD)

Ημερομηνία Απόφασης: 29 Μαρτίου 2023

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Κασάπη, Προέδρου, Αγγελικής Λαζάρου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Χρύσως Τσόκκου, Γαβριήλ Ιωάννου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Εκ μέρους του τηλεοπτικού οργανισμού «ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV)»: οι κ.κ. Χρύσανθος Τσουρούλης, Διευθύνων Σύμβουλος του Οργανισμού και Νάσιος Ορεινός, εκλογικός αναλυτής, συνεργάτης του οργανισμού.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις του άρθρου **46(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει:

46.-(1) Απαγορεύεται η προβολή ή η μετάδοση από τους τηλεοπτικούς ή ραδιοφωνικούς οργανισμούς των αποτελεσμάτων οποιωνδήποτε δημοσκοπήσεων που σχετίζονται με εκλογές επτά μέρες πριν από τη διεξαγωγή οποιωνδήποτε εκλογών.

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερ. **16.2.2023**, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, έχετε το δικαίωμα να τις υποβάλετε γραπτώς και/ή προσωπικώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου. Η υποβολή των παραστάσεων μπορεί να γίνει αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής σας.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε γραπτώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείστε όπως τις υποβάλετε στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός εικοσιπέντε (25) ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε προσωπικώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείστε να πληροφορήσετε την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής ότι επιθυμείτε να τις υποβάλετε προσωπικώς, ώστε να ειδοποιηθείτε ανάλογα με ειδική επιστολή.

Εάν επιθυμείτε να επιθεωρήσετε το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείστε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, ώστε να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις ανωτέρω καθορισμένες προθεσμίες, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Σε περίπτωση που η Αρχή, μετά την εξέταση όλων των δεδομένων της υπόθεσης, καταλήξει σε εύρημα παράβασης, τότε θα κληθείτε να υποβάλετε τις θέσεις σας αναφορικά με την επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1-2:

1. Στις **5.2.2023**, μεταξύ των ωρών **16:30 – 23:59**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**SIGMA Προεδρικές**», κατά τη διάρκεια του οποίου μεταδόθηκαν **αποτέλεσμα δημοσκόπησης για τον 2^ο γύρο των Προεδρικών Εκλογών της Κυριακής 12.2.2023** εντός της περιόδου των **7 ημερών πριν την διεξαγωγή της**

εκλογικής διαδικασίας, κατά παράβαση του άρθρου 46(1) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/ 98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, στις **5.2.2023**, ημέρα διεξαγωγής του 1^{ου} γύρου των Προεδρικών Εκλογών ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**SIGMA Προεδρικές**», κατά τη διάρκεια του οποίου, πέραν των αποτελεσμάτων δημοσκόπησης κάλπης εξόδου (exit poll) που σχετιζόνταν με την ήδη διεξαχθείσα εκλογική διαδικασία, μεταδόθηκαν και αποτελέσματα δημοσκόπησης που «έτρεχε παράλληλα» με το exit poll, κατά την παραδοχή του συνεργάτη του Οργανισμού, εκλογικού αναλυτή, κ. Νάσιου Ορεινού, και αφορούσε στον επικείμενο 2^ο γύρο των Προεδρικών Εκλογών, σε χρόνο που ήταν εντός της περιόδου των επτά ημερών πριν από την ημέρα διεξαγωγής των εν λόγω εκλογών στις 12.2.2023, κατά την οποία περίοδο απαγορεύεται η μετάδοση οποιωνδήποτε αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων.

Κατά την διάρκεια του προγράμματος αναφέρθηκαν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

Με την έναρξη του προγράμματος, μεταξύ των ωρών **16:30-16:40**, έγινε ο ακόλουθος διάλογος μεταξύ των παρουσιαστών/δημοσιογράφων κ.κ. Χρύσανθου Τσουρούλη και Γιάννη Καρεκλά:

Χ. Τσουρούλης: Και βέβαια, όταν και εφόσον δώσουμε το αποτέλεσμα του Exit poll, θα ξεκινήσουν έρχονται και τα αποτελέσματα. Αυτά θα διασταυρωθούν σε κάποια στιγμή συνεπώς θα μπορούμε να μιλούμε μεγαλύτερη ασφάλεια. Εκεί έχουμε ετοιμάσει και μία πολύ ενδιαφέρουσα ανάλυση που θα μας επιτρέψει να πατήσουμε σε στέρεες βάσεις για το τί πρόκειται να συμβεί και την δεύτερη Κυριακή. Όλα αυτά όμως στην ώρα τους, με τον τρόπο τους και στο χρόνο τους.

Γ. Καρεκλάς: Να προσθέσω αυτή είναι η έκπληξη που έλεγα μέχρι τώρα ότι θα συμβεί εδώ

Σημειώνεται ότι μεταξύ των ωρών **20:30-20:40** ο οργανισμός προέβαλε κάρτα με τα παγκύπρια τελικά αποτελέσματα των εκλογών με την καταμέτρηση στο 100% οπότε, και με βάση την Προκήρυξη των Προεδρικών Εκλογών 2023, αφού δεν εξελέγη Πρόεδρος της Δημοκρατίας στις 5.2.2023, θα ακολουθούσε επαναληπτική εκλογή την αμέσως επόμενη Κυριακή 12 Φεβρουαρίου 2023.

Στη συνέχεια και μεταξύ των ωρών **20:50-21:00** προβλήθηκαν δύο κάρτες που έδειχναν:

- Την πρόθεση ψήφου στον 2^ο γύρο των εκλογών στο σενάριο Χριστοδουλίδης-Μαυρογιάννης, των ψηφοφόρων κάθε υποψηφίου που έλαβε μέρος στον 1^ο γύρο των εκλογών, όπως αυτοί (οι ψηφοφόροι) δήλωσαν στη δημοσκόπηση κάλπης εξόδου (exit poll) που διεξήγαγε ο οργανισμός.
- Την πρόθεση ψήφου στον 2^ο γύρο των εκλογών στο σενάριο Χριστοδουλίδης-Μαυρογιάννης, των ψηφοφόρων κάθε κόμματος ανεξαρτήτως ποιο υποψήφιο ψήφισαν κατά τον πρώτο γύρο των εκλογών, όπως αυτοί (οι ψηφοφόροι) δήλωσαν στη δημοσκόπηση κάλπης εξόδου (exit poll) που διεξήγαγε ο οργανισμός.

Πριν και κατά την διάρκεια της προβολής των δύο καρτών έγινε ο ακόλουθος διάλογος:

(...)

Χ.Τσουρούλης: *Είμαστε έτοιμοι να κάνουμε την ανάλυση;*

Ν. Ορεινός: *Ναι. Απλά την εκτίμηση θα την δώσουμε μόλις τελειώσει ο κύριος Χριστοδουλίδης την ανακοίνωση του.*

Χ.Τσουρούλης: *Θα κάνει δήλωση ο κ. Χριστοδουλίδης και μετά.*

Ν.Ορεινός: *Επειδή υπάρχει μία συζήτηση, θα ήταν πολύ ενδιαφέρον, θεωρώ, να γνωρίζουν και τα κόμματα τι λένε οι ψηφοφόροι τους. Θα το δείξω στην κάρτα τέσσερα και πέντε, θα μπορούσε να βγει και τώρα η κάρτα, αλλά ουσιαστικά από τον Δημοκρατικό Συναγερμό για παράδειγμα το 56% αυτή τη στιγμή λέει ότι θα ψηφίσει Νίκο Χριστοδουλίδη στον 2^ο γύρο. (Προβάλλεται κάρτα με τίτλο «**Πως ψήφισαν οι ψηφοφόροι του... στον Β Γύρο**»). Από τους ψηφοφόρους του κυρίου Νεοφύτου που είναι, εντάξει, κάπως διαφορετικά το 40% περίπου ψηφίζουν Νίκο Χριστοδουλίδη. Μόλις 17 Ανδρέα Μαυρογιάννη. Από τους ψηφοφόρους του ΕΛΑΜ, το 45- 46 Νίκο Χριστοδουλίδη, μόλις το 9 τον κ. Μαυρογιάννη. Α, η κάρτα είναι στον αέρα τώρα. Άρα φαίνεται και πολύ εύκολα εκεί το γεγονός ότι οι ψηφοφόροι αυτού που έχει περάσει, η τεράστια πλειοψηφία ψηφίζει τον ίδιο που έχει πάει στο δεύτερο γύρο, το λέμε από τον Σεπτέμβρη. Δεν θεωρώ αυτό θα αλλάξει εκτός και αν υπάρχει πριμοδότηση προς κάποιον και κάποιος μετακινηθούν πίσω. Θα πούμε την άλλη βδομάδα για την πριμοδότηση.*

Γ.Κάρεκλας: *Φυσικά, Νάσιε σωστό αυτό το οποίο λέτε. Βάζω το εξής ερώτημα. Αυτό το πράγμα βγαίνει προτού ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση ακόμα από τα... κόμματα.*

Ν.Ορεινός: *Δεν τελείωσα ακόμα. Να τελειώσω. Να δούμε και την επόμενη κάρτα, έχει σημασία και να σχολιάσω αυτό που έχεις πει Γιάννη. (Προβάλλεται κάρτα με τίτλο «**Πως ψηφίζουν οι ψηφοφόροι των κομμάτων στο σενάριο...**») Έχει σημασία να δούμε και τους ψηφοφόρους του κάθε κόμματος. Δηλαδή αν δούμε πόσοι στηρίζουν Νίκο*

Χριστοδουλίδη. Καταρχάς αυξάνονται όλες οι συσπειρώσεις των κομμάτων που τον ψήφισαν στον πρώτο γύρο. Το ΔΗΚΟ πάει στο 80, η ΕΛΕΚ ανεβαίνει, η ΔΗΠΑ ανεβαίνει και ούτω καθεξής.

Χ.Τσουρούλης: Άρα θα επαναπατρίσουν και τα κόμματά τους ψηφοφόρους.

Ν.Ορεινός: Αυτούς που είχαν διαρρεύσει ενδεχομένως κάπου αλλού. Όμως οι δεξαμενές που θα πρέπει να αποφασίσουν. Ο ΔΗΣΥ και το ΕΛΑΜ, είναι ξεκάθαρο ότι η τεράστια πλειοψηφία αυτών δηλώνει από τα σήμερα Νίκο Χριστοδουλίδη, και ενδεχομένως αυτό δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί διότι αντιλαμβάνεστε ότι μπορεί αυτό να οδηγήσει σε απόφαση του κόμματος αλλού και οι ψηφοφόροι και η βάση να πάει στον κ. Χριστοδουλίδη αύριο. Όπως έχει γίνει και τώρα στον πρώτο γύρο.

Χ.Τσουρούλης: Άρα είναι και ένα ερώτημα στο πόσο πολύ σε αυτή την συγκυρία μπορούν να κατευθύνουν ηγεσίες των κομμάτων τους ψηφοφόρους τους.

Ν.Ορεινός: Μα αυτό το βλέπουμε από τον περασμένο Μάιο. Έχουμε πει πολλές φορές ότι αυτές είναι εκλογές της βάσης.

Στη συνέχεια, μεταξύ των ωρών **21:00-21:10**, και ενώ συνεχίζεται η συζήτηση, με τους καλεσμένους στο πάνελ να εναλλάσσονται, μεταδόθηκε ο ακόλουθος διάλογος μεταξύ της εκπροσώπου του επιτελείου Αβέρωφ Νεοφύτου, κ. Τζώρτζιας Κωνσταντίνου Παναγιώτου και του κ. Νάσιου Ορεινού, εκλογικού αναλυτή.

Τζ.Κ.Παναγιώτου: (...) από την άλλη όμως να πούμε ότι ο κύριος Αβέρωφ Νεοφύτου δεν ήταν ανεξάρτητος υποψήφιος. Ήταν πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού και υποστηριζόταν ξεκάθαρα από το Δημοκρατικό Συναγερμό. Άρα και αυτό είναι ένας παράγοντας που θα πρέπει να προσμετρηθεί την οποιαδήποτε ερμηνεία συμπεριφορών. Από την άλλη δεν έχω αντιληφθεί την κάρτα. Ίσως να έχει ξεκινήσει η συζήτηση από πριν. Αφορά κάποια δημοσκόπηση κύριε Ορεινέ;

Ν.Ορεινός: Ναι, ναι. Ουσιαστικά έχουμε τρέξει δημοσκόπηση παράλληλα σήμερα στην οποία ρωτούμε τους ψηφοφόρους των κομμάτων.

Τζ.Κ.Παναγιώτου: Σήμερα!

Ν.Ορεινός: Ναι, για την επόμενη Κυριακή. Εντάξει, αντιλαμβάνομαι ότι τη σκέψη τη δική σας και του Γιαννού (Χαραλαμπίδη). Και φυσικά έχω πει και την περασμένη εβδομάδα ότι για να υπάρξει ανατροπή θα πρέπει ενδεχομένως οι ψηφοφόροι του Δημοκρατικού Συναγερμού να ψηφίσουν Μαυρογιάννη στη μεγάλη πλειοψηφία. Σε αυτό το σενάριο θα μπορεί... μπορεί να ανατραπεί. Αλλά πολιτικά δεν κάνει μεγάλο νόημα για μένα εν πάση περιπτώσει αλλά θα δούμε στην πορεία.

Τζ.Κ.Παναγιώτου: Εγώ θα έλεγα ότι πολιτικά είναι πολύ επισφαλές να ερμηνεύσουμε και να προβλέψουμε τις συμπεριφορές. Καμιά δημοσκόπηση εξάλλου δεν έχει καταφέρει να

προβλέπει τα ποσοστά του δημοκρατικού συναγερμού και το 26% που εξασφάλισε σήμερα ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Αντίθετα μας τοποθετούσαν πολύ πιο κάτω. Οπότε αν θεωρώ ότι είναι πρόωρο να κάνουμε αυτές τις διεργασίες (...)

Στη συνέχεια, μεταξύ των ωρών **21:50-22:00**, ο οργανισμός προέβαλε καινούργια κάρτα ως εκτίμηση/πρόβλεψη για το αποτέλεσμα του 2^{ου} γύρου με βάση τις κάρτες που είχε προβάλλει προηγουμένως. Συγκεκριμένα μεταδόθηκαν τα ακόλουθα:

Ν.Ορεινός: *Να βγει η κάρτα νομίζω. Δώστε μου μόνο δύο λεπτά και τελειώνω.*

Χ.Τσουρούλης: *Να περιγράψεις τι είναι αυτό που βλέπουμε.*

(Προβάλλεται κάρτα με τίτλο «**Χριστοδουλίδης Εναντίον Μαυρογιάννης**» με ποσοστό στον κ. **Χριστοδουλίδη 56-60%** και στον κ. **Μαυρογιάννη 40-44%**)

Ν.Ορεινός: *Τώρα αυτή είναι μία εκτίμηση του τι θα γίνει την επόμενη Κυριακή. Επαναλαμβάνω δεν δίνουμε μέση τιμή, δίνουμε διάστημα στο οποίο αναμένεται κάποιος να κινηθεί οπουδήποτε σε αυτό το διάστημα με βάση το πως έχουν τοποθετήσει σήμερα οι ψηφοφόροι αυτών που έχουν μείνει εκτός. Και του κ. Νεόφυτου. Τώρα επειδή υπάρχει μία συζήτηση εδώ... κάποιιοι βγαίνουν, παίρνουν θέσεις και τα λοιπά, έχω δώσει έχω κάνει το χειρότερο σενάριο, δηλαδή έχω δώσει το μοντέλο εδώ ας πούμε ο Δημοκρατικός Συναγερμός να μοιραστεί στα δύο, διότι αυτή την στιγμή είναι 15-40 υπέρ του κ. Χριστοδουλίδη.*

Χ.Τσουρούλης: *Σύμφωνα με την κάρτα που είδαμε.*

Ν.Ορεινός: *Αν το δώσω 50-50 το αποτέλεσμα γίνεται 53-47 υπέρ του κύριου Χριστοδουλίδη. Κλείνει λίγο αλλά δεν είναι ικανό να ανατραπεί.*

Ον.Κουλλάς: *Δεν είναι εντελώς αδόκιμο να συζητούμε για πρόβλεψη όταν δεν έχουν γίνει διαβουλεύσεις;*

Χ.Τσουρούλης: *Κύριε Κουλλά, εμείς θεωρούμε ότι δεν είναι και η δουλειά μας είναι να κάνουμε και μια εικοτολογία. Εσείς μην το λάβετε υπόψη. Εντάξει; Ωραία.*

Ον.Κουλλάς: *Κοιτάζτε, μου δίνετε μια ευκαιρία να πω το εξής. Τι πρωτοβουλία θα πάρω εγώ προσωπικά...*

Ν.Ορεινός: *Να τελειώσω, 10 δευτερόλεπτα;*

Χ.Τσουρούλης: *Κύριε Κουλλά να σας πω πριν το πείτε ότι δεν θέλετε να περπατήσετε σε αυτό το μονοπάτι. Αν το περπατήσετε, θα με συναντήσετε στο μονοπάτι και θα πρέπει να ακούσετε και αυτά που θα σας πω εγώ. Μην την πάρετε αυτή την διαδρομή. Αυτό που λέτε τώρα, μην το πείτε. Σε αυτό εδώ το μαγαζί.*

Ον.Κουλλάς: *Ξέρετε τι θα πω;*

Χ.Τσουρούλης: *Υποψιάζομαι. Αν θα μου ξεκινήσετε πάλι το τροπάριο για τις δημοσκοπήσεις θα πρέπει να κάνουμε μια σοβαρή συζήτηση για τις δημοσκοπήσεις.*

Ον.Κουλλάς: *Να το πω τότε.*

Χ.Τσουρούλης: *Πείτε αυτά που λέτε και σε αυτούς που έδιναν τον Αβέρωφ Νεοφύτου 2 μονάδες διαφορά από τον κύριο Χριστοδουλίδη. Όχι να τα λέτε μόνο σε ένα στούντιο αυτά.*

Ον.Κουλλάς: *Διαμορφώνουν τις τάσεις όμως οι δημοσκοπήσεις. Και τις αποτυπώνουν και τις διαμορφώνουν. (...)*

2. Στις **6.2.2023**, μεταξύ των ωρών **6:40 – 9:30**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Πρωτοσέλιδο**», κατά τη διάρκεια του οποίου μεταδόθηκε **αποτέλεσμα δημοσκόπησης για τον 2^ο γύρο των Προεδρικών Εκλογών της Κυριακής 12.2.2023 εντός της περιόδου των 7 ημερών πριν την διεξαγωγή της εκλογικής διαδικασίας**, κατά παράβαση του **Άρθρου 46(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, σε συζήτηση μεταξύ του παρουσιαστή του προγράμματος κ. Α.Δημητρόπουλου και του συνεργάτη του οργανισμού, εκλογικού αναλυτή, κ. Νάσιου Ορεινού, μεταξύ των ωρών **7:45-8:00**, αναφέρθηκαν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

Α.Δημητρόπουλος: *Έχασε αστικά κέντρα, πολλά. Εκεί φάνηκε η διαφορά.*

Ν.Ορεινός: *Σίγουρα αλλά εντάζει τα τεχνικά θα τα δούμε στην πορεία μέχρι... πρώτα να δούμε τους αριθμούς. Η ουσία, η μεγάλη εικόνα Αντρέα νομίζω αυτή είναι. Ότι δεν κατάφερε να πάει στον δεύτερο γύρο.*

Α.Δημητρόπουλος : *Τώρα. Δεύτερος γύρος. Εδώ τώρα επικεντρώνεται το ενδιαφέρον στον Συναγερμό γιατί ακούστηκαν φωνές, ο δήμαρχος Πάφου λέει “στηρίζω εγώ Μαυρογιάννη”, ο κύριος Προδρόμου λέει “στηρίζω Χριστοδουλίδη”. Πάει τώρα το πρωί στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, προφανώς θα του πει κάποια πράγματα. Συνεδριάζει το απόγευμα το πολιτικό γραφείο. Πώς βλέπεις να κινηθεί;*

Ν.Ορεινός: *Εχθές δείξαμε δύο κάρτες στις οποίες δείξαμε πώς συμπεριφέρονται οι ψηφοφόροι του ΔΗΣΥ στο δεύτερο γύρο αλλά και του κυρίου Νεοφύτου. Γιατί ο κ. Νεοφύτου μπορεί να έπαιρνε και από αλλού. Άρα να το διαχωρίζουμε. Και στις 2 περιπτώσεις, ιδιαίτερα στην περίπτωση του ΔΗΣΥ, αν απομονώσω τους ψηφοφόρους του Συναγερμού, έξι στους δέκα ψηφίζουν Χριστοδουλίδη στο δεύτερο γύρο. Είναι μία σημαντική τάση. Δηλαδή, αντιλαμβάνεσαι...*

Α.Δημητρόπουλος: *Οι 4 ψηφίζουν ψηφίζουν Μαυρογιάννη;*

Ν.Ορεινός: *Όχι. Οι δύο Μαυρογιάννη και οι δύο κάτι άλλο ή δεν πάνε στην κάλπη. Άρα είναι μια σημαντική τάση που θα πρέπει να την έχουν υπόψη τους στον ΔΗΣΥ γιατί αντιλαμβάνεσαι δείχνει την κατεύθυνση. Και, επίσης έχω δει ότι και οι ψηφοφόροι άλλων κομμάτων οι οποίοι ψήφισαν κάτι άλλο αντί Χριστοδουλίδη, έστω και από τα κόμματα που*

τον στηρίζουν, επιστρέφουν τώρα στον Χριστοδουλίδη. Άρα, υπάρχει εκεί μια κάρτα που δείχνει ότι η τεράστια πλειοψηφία όλων των κομμάτων ψηφίζει Χριστοδουλίδη. Και επίσης, να πω αυτό που έχω πει ψες του φίλου μου του Λεόντιου (Φιλοθέου) στο πάνελ ότι, στρατηγικά, όταν είσαι ένας υποψήφιος ο οποίος διώχνεις το ΕΛΑΜ- το διώχνεις δεν το θέλεις....

Ο οργανισμός, με ηλεκτρονική επιστολή της κ. Δόνας Κυριάκου (Dias Media Group), ημερομ. **3.3.2023** ενημέρωσε την Αρχή ότι επιθυμεί να υποβάλει τις εξηγήσεις και/ή τις θέσεις του προφορικώς.

Η Αρχή με επιστολή της, ημερομ. **17.3.2023**, κάλεσε τον τηλεοπτικό οργανισμό ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV) να παραστεί στη συνεδρία της ημερομ. 22.3.2023, κατά την οποία θα εξεταστεί η παρούσα υπόθεση.

Ο οργανισμός, με νέα ηλεκτρονική επιστολή της κ. Δόνας Κυριάκου (Dias Media Group), ημερομ. **17.3.2023** ζήτησε όπως αναβληθεί η προγραμματισθείσα εξέταση της υπόθεσης λόγω ειλημμένης υποχρέωσης του κ. Τσουρούλλη.

Η Αρχή με νέα επιστολή της, ημερομ. **22.3.2023**, ενημέρωσε τον εν λόγω τηλεοπτικό οργανισμό ότι το αίτημα του για αναβολή έγινε αποδεκτό και τον κάλεσε στη συνεδρία της στις **29.3.2023** κατά την οποία θα εξεταστεί η παρούσα υπόθεση.

Κατά την ενώπιον της Αρχής διαδικασία στις **29.3.2023** παρευρέθηκαν εκ μέρους του τηλεοπτικού οργανισμού **ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV)** ο Διευθύνων Σύμβουλος του οργανισμού, κ. Χρυσάνθος Τσουρούλλης και ο κ. Νάσιος Ορεινός, εκλογικός αναλυτής.

Παίρνοντας πρώτος τον λόγο ο κ. Τσουρούλλης σύστησε τον κ. Νάσιο Ορεινό ως συνεργάτη του σε αρκετές εκλογικές διαδικασίες για να συνεχίσει αναφέροντας ότι η αναφορές που έγιναν για δημοσκόπηση ήταν παρεξήγηση καθώς ο οργανισμός ήταν πολύ προσεκτικός μετά την καταδίκη του στην υπόθεση αρ. **49/2021(3)**. Είχαν δοθεί αυστηρές οδηγίες σε όλους τους συνεργάτες του Οργανισμού, είπε ο κ. Τσουρούλλης, ώστε να μην μεταδοθούν οποιαδήποτε αποτελέσματα (exit poll) πριν την ανακοίνωση του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών ότι έκλεισαν οι κάλπες.

Συνεχίζοντας ο κ. Τσουρούλλης ανέφερε ότι ο ίδιος δεν χρησιμοποίησε καθόλου την λέξη «δημοσκόπηση» κατά την διάρκεια του προγράμματος αλλά μιλούσε συνεχώς για

ανάλυση. Προχώρησε επεξηγώντας ότι ο Οργανισμός πήρε τα ευρήματα των 8 δημοσκοπήσεων που είχε ήδη διεξαγάγει και προβάλλει κατά την διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας και *«συγκρίναμε τα ευρήματα τους με τα ευρήματα του exit poll και κάνοντας διάφορες αναγωγές και ο μελετητής μας κατέληξε στις κάρτες τις δύο που παρουσιάσαμε. Άρα στην ουσία, κάναμε ανάλυση του έργου το οποίο είχαμε στη διάθεση μας το προηγούμενο διάστημα, με αναγωγή σε αυτό που μας επέτρεπε η νομοθεσία και κάναμε που ήταν το exit poll»*.

Συνεχίζοντας ο κ. Τσουρούλης απέδωσε την αναφορά του κ. Ορεινού σε «δημοσκόπηση» σε λεκτικό λάθος που έγινε εν τη ρύμη του λόγου και υπογράμμισε κατηγορηματικά ότι ο Οργανισμός δεν έκανε καμία δημοσκόπηση την ημέρα των εκλογών

Η Πρόεδρος της Αρχής υπέδειξε στον κ. Τσουρούλη ότι δεν υπάρχει απαγόρευση διεξαγωγής δημοσκοπήσεων κατά την περίοδο των 7 ημερών πριν από την ημέρα των εκλογών αλλά απαγόρευση προβολής των αποτελεσμάτων οποιωνδήποτε δημοσκοπήσεων που αφορούν στις εκλογές.

Ο κ. Τσουρούλης ανταπάντησε αναφέροντας ότι για αυτόν ακριβώς τον λόγο δεν έκαναν δημοσκόπηση γιατί δεν θα μπορούσαν να την προβάλουν.

Ακολούθως η Πρόεδρος της Αρχής ζήτησε όπως τοποθετηθεί και ο κ. Νάσιος Ορεινός.

Παίρνοντας τον λόγο, ο κ. Ορεινός ανέφερε ότι όντως έκανε λάθος όταν χρησιμοποίησε την λέξη «δημοσκόπηση» αντί για «ανάλυση» γιατί ήταν πρακτικά αδύνατο να διεξάγουν δημοσκόπηση παράλληλα με το exit poll.

Η Πρόεδρος της Αρχής κάλεσε τους εκπροσώπους του οργανισμού να αναφέρουν κατά πόσον δέχονται την θέση της Αρχής ότι προέβαλαν αποτέλεσμα δημοσκόπησης για να απαντήσει αρνητικά ο κ. Τσουρούλης επαναλαμβάνοντας ότι μετέδωσαν ανάλυση των 8 δημοσκοπήσεων που είχαν διεξάγει κατά τον χρόνο που τους επέτρεπε ο Νόμος.

Συνεχίζοντας ο κ. Τσουρούλης ανέφερε ότι εάν έκανε μια ανάλυση των δημοσκοπήσεων σε άρθρο, ακόμα και την ημέρα των εκλογών, αυτό δεν θα ήταν παράνομο, για να απαντήσει εκ νέου η Πρόεδρος της Αρχής ότι οι εφημερίδες δεν ελέγχονται από την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου.

Στη συνέχεια πήρε τον λόγο το μέλος της Αρχής κ. Τάσος Κυρμίτσης ο οποίος ζήτησε όπως διευκρινιστεί εάν η «έκπληξη» στην οποία αναφέρονταν οι κ.κ. Τσουρούλης και Καρεκλάς αφορούσε στις κάρτες που παρουσίασε ο κ. Ορεινός για να απαντήσει καταφατικά ο κ. Τσουρούλης.

Στη συνέχεια ο κ. Κυρμίτσης αναφέρθηκε σε διάλογο που υπήρξε κατά την παρουσίαση των καρτών αναφέροντας ότι ο ίδιος ο κ. Ορεινός είχε πει «*τρέξαμε παράλληλα με το exit poll μίαν έρευνα*», για να ζητήσει όπως διευκρινιστεί αν «*το exit poll είναι την ημέρα των εκλογών*». Ο κ. Τσουρούλης απάντησε καταφατικά και συνεχίζοντας ο κ. Κυρμίτσης ανέφερε «*Και πριν να παρουσιαστούν οι κάρτες, έλεγε «τρέξαμε παράλληλα με το exit poll μίαν έρευνα και εκείνη η έρευνα, αποτυπώθηκε στις δύο κάρτες, άρα αυτό που...*», πριν τον διακόψει ο κ. Τσουρούλης αναφέροντας ότι επρόκειτο για δύο διαφορετικά πράγματα και αν παρουσιάστηκε με τον τρόπο που ανέφερε ο κ. Κυρμίτσης, τότε αυτό ήταν λάθος και επανέλαβε ότι ο οργανισμός δεν έτρεξε καμία δημοσκόπηση την ημέρα των εκλογών παρά μόνο παρουσίασε την ανάλυση έρευνας που είχε κάνει.

Η Πρόεδρος της Αρχής συμπλήρωσε ότι αυτή η έρευνα ήταν δημοσκόπηση για να απαντήσει αρνητικά ο κ. Τσουρούλης αναφέροντας «*Όχι κυρία Πρόεδρε, δεν έγινε καμία έρευνα και δεν προβλήθηκε αποτέλεσμα καμίας έρευνας*».

Η Πρόεδρος της Αρχής υπέδειξε στον κ. Τσουρούλη ότι η όποια έρευνα μπορούσε να είχε γίνει οποιαδήποτε άλλη μέρα και όχι απαραίτητα την ημέρα των εκλογών.

Ο κ. Τσουρούλης επιμένοντας στην θέση του ανέφερε ότι δεν έγινε καμία έρευνα και ότι αυτό που προβλήθηκε ήταν μια ανάλυση.

Στη συνέχεια πήρε τον λόγο ο κ. Κυρμίτσης και ανέφερε ότι τόσο ο 1^{ος} όσο και ο 2^{ος} γύρος των εκλογών είχαν προκηρυχτεί ταυτόχρονα και έτσι με το που βγήκε το τελικό αποτέλεσμα του 1^{ου} γύρου ξεκίνησε η περίοδος των 7 ημερών μέχρι τον 2^ο γύρο των εκλογών περίοδος εντός της οποίας απαγορεύεται η μετάδοση οποιονδήποτε αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων.

Ο κ. Τσουρούλης επέμενε στην θέση του ότι ο οργανισμός δεν έκανε καμία έρευνα.

Παίρνοντας τον λόγο η Αντιπρόεδρος της Αρχής είπε ότι δεν είναι υποχρέωση της Αρχής να κάνει έρευνα εάν ο οργανισμός έκανε δημοσκόπηση εκείνη την ημέρα ή όχι για να

απαντήσει ο κ. Τσουρούλης αναρωτώμενος αν η Αρχή θα τιμωρήσει τον Οργανισμό για κάτι το οποίο δεν είναι ξεκάθαρο αν έγινε ή όχι.

Η κ. Λαζάρου επικαλέστηκε το τι είχε αναφέρει ο κ. Ορεινός κατά την διάρκεια του προγράμματος και ο κ. Τσουρούλης ανέφερε ότι ο κ. Ορεινός ήταν παρών και είχε ήδη αναφέρει ότι κακώς είπε ότι είπε.

Μετά την τοποθέτηση του κ. Τσουρούλη, ο κ. Κυρμίτσης ρώτησε αν «Κακώς είπε, ότι έκανε παράλληλα με τα exit poll έρευνα, κακώς είπε ότι απάντησε στην εκπρόσωπο του Δημοκρατικού Συναγερμού ότι ήταν δημοσκόπηση, κακώς πάλι στον Δημητρώπουλο είπε το ίδιο πράγμα;» για να πάρει αρνητική απάντηση από τον κ. Τσουρούλη, ο οποίος συνέχισε αναφέροντας ότι αν όντως είχε κάνει δημοσκόπηση ο Οργανισμός θα το διαφήμιζε κιόλας ώστε να έχει και έσοδα. Απέδωσε ξανά τις αναφορές του κ. Ορεινού σε λάθος εν τη ρύμη του λόγου και επανέλαβε ότι οι δημοσιογράφοι (ο ίδιος και ο κ. Καρεκλας) ουδέποτε έκαναν τέτοια αναφορά και μιλούσαν συνεχώς για ανάλυση.

Ο κ. Κυρμίτσης αναφέροντας την ερμηνεία της λέξης δημοσκόπηση όπως την βρήκε στο διαδίκτυο (Google) ως «η ποσοτική ερευνητική μέθοδος για την αποτύπωση και τη διερεύνηση των διαθέσεων, γνώμών ή συμπεριφορών του πληθυσμού ή ομάδων πληθυσμού μέσω επιλεγμένων, γραπτών ή προφορικών, ερωτημάτων».

Ο κ. Τσουρούλης πήρε εκ νέου τον λόγο και επέμενε ότι καμία δημοσκόπηση δεν έγινε, κανένα ερωτηματολόγιο δεν ετοιμάστηκε και δεν έγινε ούτε και μία ερώτηση ούτε καν τηλεφωνικά.

Στη συνέχεια ο κ. Κυρμίτσης ρώτησε αν κατά την διαδικασία του exit poll ο ψηφοφόρος έχει γνώση ποιος τον ρωτά αφού αυτές οι έρευνες γίνονται έξω από τα εκλογικά κέντρα και όχι τηλεφωνικά.

Ο κ. Τσουρούλης απάντησε ότι οι δημοσκόποι πάντα συμβουλεύουν ότι ποτέ δεν πρέπει να είναι μεγάλο το ερωτηματολόγιο ή να τρέχουν και παράλληλη έρευνα οι άνθρωποι που διεξάγουν τα exit poll γιατί μετά κάπου θα γίνει λάθος στην εκτίμηση του αποτελέσματος. Επικαλούμενος την επιστημονική των δημοσκοπήσεων ανέφερε ότι αυτό δεν θα μπορούσε να γίνει για συμφωνήσει μαζί του και ο κ. Ορεινός.

Ο κ. Κυρμίτσης πήρε εκ νέου τον λόγο και ανέφερε ότι σημασία έχει πως αντιλήφθηκε ο μέσος τηλεθεατής τις κάρτες που προβλήθηκαν.

Η Πρόεδρος της Αρχής ανέφερε τότε στον κ. Ορεινό ότι, ερωτούμενος από την κυρία Τζώρτζια Παναγιώτου κατά την διάρκεια του προγράμματος, αν οι κάρτες που προβλήθηκαν αφορούσαν σε κάποια δημοσκόπηση απάντησε ξεκάθαρα καταφατικά για να απαντήσει ο κ. Τσουρούλης ότι ήδη εξήγησε ο κ. Ορεινός ότι επρόκειτο περί λεκτικού λάθους.

Ο κ. Κυρμίτσης συμπλήρωσε την προηγούμενη σκέψη του ότι *«ο μέσος τηλεθεατής μπορεί να αντιλήφθηκε ότι τούτες οι κάρτες ήταν δημοσκόπηση»* για να διαφωνήσει και πάλι ο κ. Τσουρούλης μη αποδεχόμενος το γεγονός ότι ο κ. Κυρμίτσης εκπροσωπεί τον μέσο τηλεθεατή για να συνεχίσει ότι σε προηγούμενη υπόθεση που όντως ο Οργανισμός είχε κάνει λάθος, το παραδέχτηκε ξεκάθαρα κάτι που δεν συνέβαινε όμως στην υπό εξέταση υπόθεση.

Ο κ. Κυρμίτσης συμπλήρωσε ότι στην Κύπρο υπάρχει όντως μεγάλο νομοθετικό κενό σε σχέση με τις δημοσκοπήσεις για να συνεχίσει η Πρόεδρος της Αρχής προθέτοντας ότι *«Είναι ένα θέμα να έγινε δημοσκόπηση εκείνην την εβδομάδα από τις 5-12/2/2023 και άλλο θέμα να αναμεταδόθηκε ή να μεταδόθηκε οποιοδήποτε συμπέρασμα προηγούμενης δημοσκόπησης. Εγώ το αντιλαμβάνομαι ότι μεταδόθηκε αποτέλεσμα ή τέλος πάντων κάποια μελέτη που αφορούσε προηγούμενες δημοσκοπήσεις»*.

Ακολούθως η Αντιπρόεδρος της Αρχής ανέφερε ότι, όπως εξηγεί ο Οργανισμός, έγιναν 7 δημοσκοπήσεις και την συγκεκριμένη Κυριακή παρουσιάστηκε ανάλυση τους για να απαντήσει ο κ. Τσουρούλης ότι οι 7 δημοσκοπήσεις που έκαναν ήταν απόλυτα νόμιμες,, κάτι με το ποίο δεν διαφώνησε η κ. Λαζάρου, για να συνεχίζει ο κ. Τσουρούλης αναρωτόμενος αν ο κ. Ορεινός έλεγε ότι παρουσίαζε ανάλυση με βάση τις 7 δημοσκοπήσεις και όχι εκείνο που είπε, αν θα υπήρχε πρόβλημα.

Ο κ. Κυρμίτσης παίρνοντας τον λόγο ρώτησε τον κ. Τσουρούλη αν συμφωνεί ότι πρόθεση του Νομοθέτη λέγοντας ότι απαγορεύεται εντός 7 ημερών η προβολή δημοσκοπήσεων, ήταν να μην επηρεαστεί καθ' οιονδήποτε τρόπο το εκλογικό σώμα από αυτές.

Ο κ. Τσουρούλης ανέφερε ότι αποδέχεται ότι ίσως η πρόθεση του Νομοθέτη να ήταν όντως αυτή, αλλά αυτό δεν απαγορεύει ούτε τις αναλύσεις ούτε τις εκτιμήσεις, ούτε τον σχολιασμό και αν ο ίδιος παίρνοντας όλα τα αποτελέσματα των exit poll (και των άλλων

οργανισμών), και μετά από ανάλυση έλεγε, για παράδειγμα, θα εκλεγεί ο κ. Χριστοδουλίδης, δεν θα παρανομούσε.

Η Πρόεδρος της Αρχής ανέφερε ότι αυτό που μεταδόθηκε ήταν αποτέλεσμα έρευνας για να απαντήσει αρνητικά ο κ. Τσουρούλης ότι ήταν ανάλυση των 7 δημοσκοπήσεων σε συνάρτηση με τα exit poll και όχι αποτελέσματα δημοσκόπησης.

Η κ. Κασάπη υπέδειξε στον κ. Τσουρούλη ότι αναφερόταν σε ανάλυση αποτελεσμάτων προηγούμενων δημοσκοπήσεων. «Και exit poll», συμπλήρωσε κ. Τσουρούλης, για να συνεχίσει ότι απλά έκαναν ανάλυση «πακετοποιώντας» όλα τα στοιχεία που είχαν ενώπιον τους.

Στη συνέχεια, το Μέλος της Αρχής κ. Σ. Ποΐζης ζήτησε να ξεκαθαρίσει ακριβώς η θέση του Οργανισμού για το τι ήταν αυτό που προβλήθηκε.

Ο κ. Τσουρούλης επανέλαβε ότι δεν έτρεξαν καμία δημοσκόπηση και ότι βασίστηκαν σε προηγούμενα ευρήματα που εξασφαλίστηκαν με βάση τις πρόνοιες του Νόμου και τα οποία αν προσάρμοσαν επιστημονικά με βάση και τα exit poll πριν τα μεταδώσουν ως εκτίμηση.

Το Μέλος της Αρχής κ. Γ. Ιωάννου ζήτησε ακολούθως από τον Λειτουργό κ. κ. Μ. Λαμπριανίδη όπως διαβάσει το σχετικό άρθρο του Νόμου όπως και έπραξε:

Άρθρο 46.-(1) Απαγορεύεται η προβολή ή η μετάδοση από τους σταθμούς των αποτελεσμάτων οποιωνδήποτε δημοσκοπήσεων που σχετίζονται με τις εκλογές επτά μέρες πριν από τη διεξαγωγή οποιωνδήποτε εκλογών.

Ο κ. Κυρμίτσης υπενθύμισε στον κ. Τσουρούλη ότι η Αρχή είχε ερευνήσει και επιβάλει κυρώσεις στον Οργανισμό για πρόγραμμα του κ. Καρεκλά στο οποίο προβλήθηκαν αποτελέσματα δημοσκόπησης και το οποίο προβλήθηκε σε επανάληψη εντός των 7 ημερών που απαγορεύει ο Νόμος.

Ο κ. Ποΐζης υπέδειξε στον κ. Τσουρούλη ότι αυτό που αφορούσε την Αρχή ήταν αυτό που μεταδόθηκε από τον Οργανισμό κάτι το οποίο ο κ. Τσουρούλης δεν θεωρεί ότι ήταν εκτός της νομοθεσίας.

Ο κ. Κυρμίτσης ζήτησε να καταγραφεί η θέση του Οργανισμού, όπως την αντιλήφθηκε ο ίδιος, ότι η μετάδοση αποτελέσματος δημοσκόπησης που έτρεξε σε προηγούμενο χρόνο

και μεταδίδεται σε επανάληψη, δεν αποτελεί παράβαση της νομοθεσίας.

Ο κ. Τσουρούλης απάντησε καταφατικά και ο κ. Κυρμίτσης συμπλήρωσε ότι διαφωνούσαν ως προς την ερμηνεία του Νόμου και ο κ. Τσουρούλης αναρωτήθηκε πως ήταν δυνατόν να ήταν παράνομη η μετάδοση υλικού το οποίο ήταν ήδη στο φως της δημοσιότητας.

Ανταπαντώντας ο κ. Κυρμίτσης ανέφερε : *« Ο νομοθέτης διαχώρισε τα σχόλια τα πολιτικά με την ανάρτηση πινάκων με ποσοστά κλπ, κλπ, όπως απαγόρευσε και τα exit poll πριν να κλείσουν και οι κάλπες. Απαγόρευσε αυτά τα πράγματα που παρουσιάζονται ότι με αυτό το στυλ, έτσι το έκανε ο νομοθέτης. Αν η ερμηνεία που δίνουμε εμείς, που θέλουμε να δώσουμε μέσω του σημειώματος μας, διαφωνείτε, να καταγραφεί η διαφωνία να δούμε πώς θα αποφασίσουμε πάνω σε αυτό το σημείο».*

Ο κ. Τσουρούλης απαντώντας ανέφερε ότι η επιστημονική ανάλυση των exit poll επιτρέπει την εξαγωγή αρκετών συμπερασμάτων και αυτό σε συνάρτηση με προηγούμενο αριθμό δημοσκοπήσεων παρέχει αρκετό όγκο δεδομένων ώστε να βγουν πιο σωστά συμπεράσματα/ προβλέψεις.

Ο κ. Ποϊζης ανέφερε στην συνέχεια ότι υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ exit poll και δημοσκόπησης καθώς το πρώτο αφορά εκλογική διαδικασία που έχει ήδη ολοκληρωθεί. *«Εκείνο που μας προβληματίζει»*, συνέχισε ο κ. Ποϊζης, *«είναι αν εκείνες οι κάρτες θα μπορούσαν με κάποιον τρόπο τον Α ή τον Β να κατευθύνουν»* τους ψηφοφόρους.

Απαντώντας ο κ. Ορεινός παρακάλεσε όπως ληφθεί υπόψη το σκηνικό το οποίο υπήρχε την ημέρα των εκλογών με μεγάλες εντάσεις, τσακωμούς με κόμματα, ακόμα και βρισιές σε πάνελ από πολιτικά πρόσωπα και για αυτό τον λόγο έπρεπε να είναι όσο πιο σωστοί γίνεται ως δημοσκόποι και ίσως μέσα σε αυτή την κατάσταση και εν τη ρύμη του λόγου να είχε κάτι το οποίο δεν ίσχυε καθώς ούτε και επιστημονικά θα μπορούσε να έχει γίνει δημοσκόπηση εκείνη την μέρα. Κάλεσε επίσης την Αρχή να λάβει υπόψη ότι για να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα όπως παρουσιάστηκαν, και ιδιαίτερα η τρίτη κάρτα που προβλήθηκε απαιτούσε δουλειά μηνών. Σε ότι αφορά στην αναφορά του κ. Ποϊζη ανέφερε ότι υπάρχουν δύο θεωρίες όσον αφορά των επηρεασμό των ψηφοφόρων. Πέραν αυτής που ανέφερε ο κ. Ποϊζης, σύμφωνα με τον κ. Ορεινό, *«υπάρχει και μία άλλη θεωρία που αντισταθμίζει και συσπειρώνει και τους υπόλοιπους για να πάνε να ψηφίσουν και να κλείσει η διαφορά, άρα επιστημονικά αντισταθμίζονται τα δύο»*. Το Μέλος της Αρχής συμφώνησε με την αναφορά του κ. Ορεινού.

Ο κ. Ορεινός απολογήθηκε εκ μέρους του οργανισμού και ανέλαβε την προσωπικά την ευθύνη για το λάθος ζητώντας επιείκεια απέναντι στον οργανισμό.

Ακολούθως ο κ. Τσουρούλης ζήτησε όπως, μετά τις εκλογές, ανοίξει η συζήτηση για το θέμα των δημοσκοπήσεων και γενικότερα του προεκλογικού περιβάλλοντος μεταξύ 1^{ου} και 2^{ου} γύρου Προεδρικών Εκλογών.

Η Πρόεδρος της Αρχής ενημέρωσε τον κ. Τσουρούλη ότι η Αρχή είναι σε διαδικασία τροποποίησης της Νομοθεσίας και σύντομα θα είναι έτοιμη να παρουσιάσει τις προτάσεις της για όλα τα θέματα που αφορούν στις εκλογές.

Ο κ. Τσουρούλης ζήτησε όπως ληφθεί υπόψη ότι ο Οργανισμός είχε υποβάλει λεπτομερέστατο Κώδικα Δεοντολογίας πολύ πριν τους υπόλοιπους οργανισμούς και διεξήγαγε έξτρα συζητήσεις ώστε να δώσει τον λόγο σε όλους τους υποψήφιους στην προσπάθεια να κάνει την δουλειά του όσο καλύτερα γίνεται.

Η κ. Κασάπη τον διαβεβαίωσε ότι όλα θα ληφθούν υπόψη κατά την διαδικασία επιβολής κύρωσης εάν και εφόσον ο οργανισμός κριθεί ένοχος.

Συνεχίζοντας ο κ. Τσουρούλης ανέφερε «*Σίγουρα έγινε λάθος, το παραδεχόμαστε*» για να συμπληρώσει ότι τον ενδιαφέρει να αποδείξει πέραν οποιασδήποτε αμφιβολίας ότι λέει την αλήθεια ούτως ώστε έχει μια σχέση εμπιστοσύνης με την Αρχή.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των προφορικών εξηγήσεων και παραστάσεων, όπως υποβλήθηκαν από το Διευθύνοντα Σύμβουλο του τηλεοπτικού οργανισμού ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV) κ. Χρύσανθο Τσουρούλη και τον εκλογικό αναλυτή κ. Νάσιο Ορεινό και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του υπό εξέταση προγράμματος κρίνουμε ότι:

Στις **5.2.2023** στο πλαίσιο του προγράμματος **SIGMA Προεδρικές** και στις **6.2.2023** στο πλαίσιο του προγράμματος **Πρωτοσέλιδο** ο οργανισμός μετέδωσε **αποτελέσματα δημοσκόπησης (ή δημοσκοπήσεων) για τον 2^ο γύρο των Προεδρικών Εκλογών της Κυριακής 12.2.2023 εντός της περιόδου των 7 ημερών πριν την διεξαγωγή της εκλογικής διαδικασίας,**

Αναφορικά με τα όσα ανέφεραν ενώπιον της οι εκπρόσωποι του Οργανισμού κ.κ. Χρύσανθος Τσούρουλης, Διευθύνοντας Σύμβουλος και Νάσιος Ορεινός, εκλογικός αναλυτής, η Αρχή σημειώνει τα ακόλουθα:

Σε ότι αφορά στην αναφορά του κ. Ορεινού ότι ενδεχομένως να χρησιμοποίησε την λέξη «δημοσκόπηση» αντί τη λέξη «ανάλυση» και αυτό έγινε εν τη ρύμη του λόγου λόγω της έντασης που υπήρχε εκείνη την μέρα, η Αρχή θεωρεί ότι η αναφορά του κ. Ορεινού ότι λέχθηκε κάτι εν τη ρύμη του λόγου δεν στηρίζεται από τα πραγματικά γεγονότα της υπόθεσης όπως καταγράφονται και στον σχετικό Πίνακα Α' ημερομ.14.2.2023.

Συγκεκριμένα, και σύμφωνα με τα γεγονότα της υπόθεσης ο κ. Ορεινός ανέφερε επί λέξει, μεταξύ άλλων:

- (...)αλλά ουσιαστικά από τον Δημοκρατικό Συναγερμό για παράδειγμα το 56% αυτή τη στιγμή λέει ότι θα ψηφίσει Νίκο Χριστοδουλίδη στον 2^ο γύρο.
- Από τους ψηφοφόρους του κυρίου Νεοφύτου που είναι, εντάξει, κάπως διαφορετικά το 40% περίπου ψηφίζουν Νίκο Χριστοδουλίδη. Μόλις 17 Ανδρέα Μαυρογιάννη. Από τους ψηφοφόρους του ΕΛΑΜ, το 45- 46 Νίκο Χριστοδουλίδη, μόλις το 9 τον κ. Μαυρογιάννη.
- Έχει σημασία να δούμε και τους ψηφοφόρους του κάθε κόμματος. Δηλαδή αν δούμε πόσοι στηρίζουν Νίκο Χριστοδουλίδη. Καταρχάς αυξάνονται όλες οι συσπειρώσεις των κομμάτων που τον ψήφισαν στον πρώτο γύρο. Το ΔΗΚΟ πάει στο 80, η ΕΛΕΚ ανεβαίνει, η ΔΗΠΑ ανεβαίνει και ούτω καθεξής.
- Ο ΔΗΣΥ και το ΕΛΑΜ, είναι ξεκάθαρο ότι η τεράστια πλειοψηφία αυτών δηλώνει από τα σήμερα Νίκο Χριστοδουλίδη, και ενδεχομένως αυτό δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί διότι αντιλαμβάνεστε ότι μπορεί αυτό να οδηγήσει σε απόφαση του κόμματος αλλού και οι ψηφοφόροι και η βάση να πάει στον κ. Χριστοδουλίδη αύριο.
- Σε σαφές ερώτημα της κ. Τζ.Κωνσταντίνου, εκπροσώπου του επιτελείου Α. Νεοφύτου, «Από την άλλη δεν έχω αντιληφθεί την κάρτα. Ίσως να έχει ξεκινήσει η συζήτηση από πριν. Αφορά κάποια δημοσκόπηση κύριε Ορεινέ;», δόθηκε από τον κ. Ορεινό η ακόλουθη απόκριση με τετραπλή καταφατική απάντηση προς την κ. Κωνσταντίνου – Ναι⁽¹⁾, ναι⁽²⁾. Ουσιαστικά έχουμε τρέξει δημοσκόπηση παράλληλα σήμερα⁽³⁾ στην οποία ρωτούμε τους ψηφοφόρους των κομμάτων. Ακούγοντας αυτό η κ. Κωνσταντίνου επαναλαμβάνει «Σήμερα» για να ακολουθήσει νέα επιβεβαίωση από τον κ. Ορεινό – «Ναι, για την επόμενη Κυριακή⁽⁴⁾(...)» (Η αρίθμηση είναι δική μας).

Η Αρχή, χωρίς να καταλογίζει οτιδήποτε στον κ. Ορεινό ή να αμφισβητεί την ειλικρίνεια του, αναρωτιέται αν «εν τη ρύμη του λόγου» μπορούσε να γίνει τετραπλή διαβεβαίωση σε χρονικό περιθώριο δευτερόλεπτων.

Ωστόσο, είτε ο Οργανισμός «έτρεξε» παράλληλη με το exit poll, δημοσκόπηση είτε όχι, αυτό ήταν επιλογή του και ήταν τόσο θεμιτό όσο και νόμιμο. Άλλωστε οι διατυπωθείσες πιθανές παραβάσεις που αποδίδονται στον οργανισμό έχουν να κάνουν με την μετάδοση αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων είτε αυτές έγιναν κατά την ημέρα των εκλογών είτε πιο παλιά. Ο νόμος είναι αρκετά σαφής ως προς αυτό –« Απαγορεύεται η προβολή ή η μετάδοση από τους τηλεοπτικούς ή ραδιοφωνικούς οργανισμούς των αποτελεσμάτων οποιωνδήποτε δημοσκοπήσεων που σχετίζονται με εκλογές επτά μέρες πριν από τη διεξαγωγή οποιωνδήποτε εκλογών».

Έχοντας υπόψη το πιο πάνω, σε συνάρτηση με την αναφορά του κ. Τσουρούλη ότι ο Οργανισμός πήρε τα αποτελέσματα 8 προηγούμενων δημοσκοπήσεων που είχε διεξαγάγει σε χρόνο που επέτρεπε η Νομοθεσία και αφού σύγκρινε τα αποτελέσματα τους με τα ευρήματα του exit poll κατέληξε στα συμπεράσματα που παρουσίασε με τις κάρτες που προέβαλλε στα προγράμματα του, η Αρχή σημειώνει τα ακόλουθα:

Καταρχάς ο όρος «**δημοσκόπηση**» ορίζεται στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη ως «**η έρευνα που γίνεται στην κοινή γνώμη για οποιοδήποτε θέμα και η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας**». Εξάλλου, ο ΣΕΔΕΑ (Σύλλογος Εταιριών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς) καθορίζει την δημοσκόπηση ως τη «**διερεύνηση της κοινής γνώμης επί συγκεκριμένων πολιτικών ή κοινωνικών ζητημάτων με τη συστηματική συλλογή και την αντικειμενική καταγραφή και ανάλυση απόψεων ή θέσεων ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος, η επεξεργασία των οποίων οδηγεί στην εξαγωγή συμπερασμάτων που αφορούν το σύνολο του αντιπροσωπευόμενου πληθυσμού**», η ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research) καθορίζει το «**opinion poll**» ως «**An opinion poll is a scientific and representative survey designed to measure the views of a specific group – for example a country’s electors (for most political polls) or parents or trade union members**», ο Διεθνής Κώδικας ICC (International Chamber of Commerce)/ESOMAR – (ICC/ESOMAR International Code on Market, Opinion and Social Research and Data Analytics) καθορίζει τον όρο έρευνα – Research ως «**Research which includes all forms of market, opinion and social research and data analytics, is the systematic gathering and interpretation of information about individuals and organisations. It**

uses the statistical and analytical methods and techniques of the applied social, behavioural and data sciences to generate insights and support decision-making by providers of goods and services, governments, non-profit organisations and the general public».

Είναι προφανές από όλους τους επιστημονικούς/ επαγγελματικούς/ ετυμολογικούς ορισμούς του όρου «**δημοσκόπηση**» ότι η επεξεργασία των δεδομένων που περισυλλέγονται είναι αναπόσπαστο κομμάτι της οποιασδήποτε δημοσκόπησης ή έρευνας κοινής γνώμης, καθώς αυτή η επεξεργασία είναι που θα βοηθήσει στην εξαγωγή συμπερασμάτων, στην υπόδειξη προτιμήσεων, στην χάραξη στρατηγικής ώστε αυτή να έχει πραγματική αξία. Η Αρχή θεωρεί ότι ελάχιστη έως καθόλου σημασία έχει πότε διεξήχθησαν οι δημοσκοπήσεις εκ μέρους του οργανισμού. Η Αρχή συμφωνεί με τον κ. Τσουρούλη ότι εάν μια εφημερίδα δημοσίευε αποτελέσματα δημοσκοπήσεων μέσα στην περίοδο των 7 ημερών, η Αρχή δεν θα το θεωρούσε παράνομο καθώς οι αρμοδιότητες της εξαντλούνται στα ραδιοηλεκτρονικά μέσα και όχι στον Τύπο. Ο Νόμος όμως είναι σαφής όσο αφορά στα ραδιοηλεκτρονικά μέσα και αναφέρεται σε **οποιοσδήποτε δημοσκοπήσεις σχετίζονται με εκλογές**. Ο Οργανισμός ισχυρίζεται ότι δεν έκανε δημοσκόπηση την ημέρα των εκλογών αλλά επεξεργάστηκε τα αποτελέσματα 8 πρότερων δημοσκοπήσεων που αρχικά διεξήγαγε και τα μετέδωσε πριν την περίοδο των 7 ημερών από την ημέρα διεξαγωγής της 1^{ης} ψηφοφορίας. Σύμφωνα με την ερμηνεία του όρου Δημοσκόπηση, ως αναφέρθηκε πιο πάνω, η επεξεργασία των στοιχείων μιας δημοσκόπησης (και πόσο μάλλον 8 δημοσκοπήσεων) και η μετάδοση των αποτελεσμάτων αυτής της επεξεργασίας (με αριθμητικές αλλά και ποιοτικές παραμέτρους) εμπίπτει σε αυτό που ο Νομοθέτης καθόρισε ως «**αποτελέσματα οποιωνδήποτε δημοσκοπήσεων**» που αφορούν σε επερχόμενες εκλογές.

Είναι σαφές ότι οι συγκεκριμένες κάρτες που μεταδόθηκαν δεν είναι μέρος της δημοσκόπησης εξόδου καθώς, σύμφωνα με την ESOMAR, **τα exit polls** είναι μια ειδική εφαρμογή της έρευνας γνώμης την ημέρα των εκλογών. Πρόκειται για δημοσκοπήσεις που **αφορούν εκλογική διαδικασία που ήδη έχει γίνει** και χρησιμοποιούνται για να παρέχουν μια γρήγορη πρόβλεψη του αποτελέσματος των εκλογών, την περιγραφή (δημογραφικά χαρακτηριστικά) των ψηφοφόρων και τα κίνητρά τους.

Έχοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω, η Αρχή θεωρεί ότι οι κάρτες που μετέδωσε ο Οργανισμός αποτελούν αποτέλεσμα δημοσκόπησης (ή δημοσκοπήσεων) είτε αυτή «έτρεχε παράλληλα με το exit poll» είτε αυτές διεξήχθησαν κατά την διάρκεια της μακράς προεκλογικής εκστρατείας. Τα ευρήματα αυτής της έρευνας/ερευνών έτυχαν

επεξεργασίας και ανάλυσης, παρουσιάστηκαν αλλά και χρησιμοποιήθηκαν για να γίνει πρόβλεψη του αποτελέσματος του 2^{ου} γύρου των εκλογών σε περίοδο μεταξύ 1^{ου} και 2^{ου} γύρου των Προεδρικών Εκλογών, περίοδος που είναι μικρότερη των 7 ημερών κατά την οποία το **άρθρο 46(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) προνοεί απόλυτη απαγόρευση.

Ο Νομοθέτης θεωρώντας ότι όλοι όσοι διεκδικούν την ψήφο των πολιτών αλλά και τα Μέσα που προσαρμόζουν ανάλογα την ενημερωτική/ειδησεογραφική θεματολογία τους έχουν αρκετό χρόνο στη διάθεση τους κατά την προεκλογική περίοδο ώστε να επικοινωνήσουν τόσο μηνύματα όσο και πληροφορίες προς τους πολίτες. Ο Νομοθέτης αναγνωρίζοντας προφανώς την δύναμη και δυναμική των δημοσκοπήσεων, έχει θεσπίσει την συγκεκριμένη απαγόρευση για την τελευταία βδομάδα, ώστε οι ψηφοφόροι να προσέλθουν απερίσπαστοι και χωρίς άλλους επηρεασμούς στις κάλπες.

Είναι παραδεκτό ότι τα αποτελέσματα δημοσκοπήσεων επηρεάζουν το εκλογικό σώμα όπως άλλωστε ανέφερε και ο κ. Ορεινός : *«Υπάρχουν δύο θεωρίες σε αυτό που είπατε, η μία είναι ότι επηρεάζει το αποτέλεσμα. Κάποιος λέει γιατί αν έχεις το πρώτο, προηγείται αλλά υπάρχει και μία άλλη θεωρία που αντισταθμίζει και συσπειρώνει και τους υπόλοιπους για να πάνε να ψηφίσουν και να κλείσει η διαφορά, άρα επιστημονικά αντισταθμίζονται τα δύο»*. Είναι σαφές ότι και τα δύο σενάρια αποτελούν επηρεασμό του εκλογικού σώματος είτε προς την μία είτε προς την άλλη κατεύθυνση. Όντως επικρατεί η εντύπωση ότι το προβάδισμα κάποιου κόμματος/υποψηφίου στις δημοσκοπήσεις μπορεί να δημιουργήσει το σύνδρομο του νικητή (bandwagon effect), το οποίο με τη σειρά του είναι ικανό να παρασύρει τους ταλαντευόμενους ψηφοφόρους. Η άποψη αυτή αναπαράγει την παραδοσιακή στρατηγική που ακολουθούσαν και ακολουθούν τα κόμματα/υποψήφιοι κατά την προεκλογική περίοδο, διαλαλώντας σε όλους τους τόνους την επικείμενη νίκη τους. Ωστόσο, αυτό δεν αποκλείει και το δεύτερο σενάριο που ανέφερε ο κ. Ορεινός και γι' αυτό (μεταξύ άλλων) ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες οδηγήθηκαν στην καθιέρωση αυστηρών κανόνων, όσον αφορά τη δημοσίευση των δημοσκοπήσεων κατά τις προεκλογικές περιόδους και σε αρκετές περιπτώσεις - κυρίως κατά τις δεκαετίες του '70 και του '80- στην πλήρη απαγόρευση οποιασδήποτε σχετικής δημοσίευσης μία ή δύο εβδομάδες πριν από τις εκλογές (Γαλλία, Ιταλία κ.λ.π.).

Η σημασία των δημοσκοπήσεων φαίνεται ξεκάθαρα εξάλλου και από την γενική θέση της ESOMAR η οποία συνοψίζεται στο ότι : *«Η κοινή γνώμη είναι μια κρίσιμη δύναμη στη διαμόρφωση και το μετασχηματισμό της κοινωνίας. Η ορθή διεξαγωγή και μετάδοση μιας έρευνας δίνει στο κοινό μια ευκαιρία για να ακουστεί. Μέσω της έρευνας γνώμης το*

κοινό, οι πολιτικοί, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και άλλες ενδιαφερόμενες ομάδες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ακριβείς μετρήσεις της συμπεριφοράς του κοινού και των προθέσεων ψηφοφορίας. Οι «επιστημονικές» δημοσκοπήσεις είναι από τις πιο επιτυχημένες πολιτικές εξελίξεις του τελευταίου αιώνα. Οι σφυγμομετρήσεις της κοινής γνώμης μπορούν να βοηθήσουν τους πολιτικούς διαμορφωτές δίνοντας τους αμερόληπτες πληροφορίες σχετικά με το τι θέλει το κοινό. Οι δημοσκοπήσεις ειδοποιούν επίσης το κοινό σχετικά με τις ελπίδες της πλειοψηφίας, τις επιθυμίες, και πολιτικούς στόχους. Πρόκειται για ένα καθρέφτη, που επιτρέπει στα άτομα να κατανοούν σε ποιο σημείο του πολιτικού συστήματος ανήκουν ή θέλουν να ενταχθούν. Τα μέσα ενημέρωσης μεταφέρουν πληροφορίες στο κοινό σχετικά με τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων ενημερώνοντας τους έτσι σχετικά με την κρισιμότητα και τη σημασία των απόψεών τους, και μπορεί ακόμη και μερικές φορές να είναι πιο σημαντικές από τις γνωμοδοτήσεις της πολιτικής ελίτ. Η δημοκρατική ώθηση προς τη συμμετοχή και η δημοσιογραφική επιθυμία για την αναζήτηση των απόψεων του κοινού από κοινού έχουν δημιουργήσει την εκτεταμένη χρήση των δημοσκοπήσεων από τα μέσα ενημέρωσης τις τελευταίες δεκαετίες».

Πέραν των πιο πάνω, η Αρχή θεωρεί ότι η μετάδοση οποιωνδήποτε αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων σε χρόνο που απαγορεύει η Νομοθεσία έχει και μια δεύτερη πτυχή η οποία είναι επίσης αρκετά σοβαρή και αφορά στην διατήρηση συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών. Είναι αναμφίβολο ότι η παρουσίαση αποτελεσμάτων/ αναλύσεων/ προβλέψεων που έχουν να κάνουν με δημοσκοπήσεις επηρεάζουν την τηλεθέαση/ακροματικότητα με αποτέλεσμα οργανισμοί που τηρούν τις πρόνοιες της Νομοθεσίας να βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.

Καταληκτικά, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι δεν εξετάζει το κατά πόσον ο οργανισμός διεξήγαγε δημοσκόπηση παράλληλα με το exit poll την ημέρα των εκλογών. Η Νομοθεσία δεν απαγορεύει την διεξαγωγή δημοσκοπήσεων κατά την εν λόγω μέρα. Αυτό που απαγορεύεται είναι η μετάδοση των αποτελεσμάτων οποιωνδήποτε δημοσκοπήσεων έχουν σχέση με τις εκλογές. Άρα είτε διεξήχθη δημοσκόπηση την ημέρα των εκλογών, είτε χρησιμοποιήθηκαν οι 8 προηγούμενες δημοσκοπήσεις (όπως επιμένει ο οργανισμός) ως στατιστική βάση για ανάλυση και εξαγωγή νέων συμπερασμάτων και αναλύσεων (ή αλλιώς αποτελεσμάτων), σημασία έχει ότι ο οργανισμός μετέδωσε τις κάρτες με τις συμπεριφορές των ψηφοφόρων αλλά και πρόβλεψη πρόθεσης ψήφου για τον 2^ο γύρο των Προεδρικών Εκλογών, ως προϊόν ανάλυσης δημοσκοπήσεων.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 46(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Η Αρχή, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουστεί και μπορεί, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουστεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων. Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς και/ή προσωπικώς, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις μέρες (14) από τη λήψη της παρούσας Απόφασης. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 12/2023(3))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV)» (ιδιοκτησίας της εταιρείας SIGMA RADIO T.V. PUBLIC LTD)

Ημερομηνία Απόφασης: 12 Ιουλίου 2023

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Κασάπη, Προέδρου, Αγγελικής Λαζάρου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Χρύσως Τσόκκου, Γαβριήλ Ιωάννου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **29 Μαρτίου 2023** η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις του άρθρου **46(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), το οποίο αναφέρει ότι *«Απαγορεύεται η προβολή ή η μετάδοση από τους τηλεοπτικούς ή ραδιοφωνικούς οργανισμούς των αποτελεσμάτων οποιωνδήποτε δημοσκοπήσεων που σχετίζονται με εκλογές επτά μέρες πριν από τη διεξαγωγή οποιωνδήποτε εκλογών»*.

Η Αρχή, είχε δώσει στον τηλεοπτικό οργανισμό ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV) την ευκαιρία να ακουστεί και μπορούσε, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων. Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως η Αρχή έδωσε στον Οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομηνίας **2.6.2023** κάλεσε τον οργανισμό εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς και/ή προσωπικώς, είτε αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων. Επιπλέον, η Αρχή ενημέρωσε τον οργανισμό ότι εάν επιθυμεί να υποβάλει

τις απόψεις του γραπτώς, θα έπρεπε να τις υποβάλει εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής.

Σε περίπτωση που ο εν λόγω τηλεοπτικός οργανισμός επιθυμούσε να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς, κλήθηκε όπως πληροφορήσει σχετικά την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή. Τέλος, η Αρχή ενημέρωσε τον υπό αναφορά τηλεοπτικό οργανισμό ότι εάν δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση εντός της πιο πάνω προθεσμίας, θα προχωρήσει στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

Ο τηλεοπτικός οργανισμός ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV) με επιστολή του Διευθύνοντα Συμβούλου του, κ. Χρύσανθου Τσουρούλη ημερομ. **19.6.2023** υπέβαλε τις θέσεις του οργανισμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων χωρίς να εκφράσει την επιθυμία να υποβάλει τις θέσεις του και προσωπικώς (**Παράρτημα Α'**).

Σχετικά με τις θέσεις του οργανισμού όπως υποβλήθηκαν με την επιστολή του ημερομ. **19.6.2023**, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Η Αρχή απορρίπτει τους ισχυρισμούς του οργανισμού ότι «δεν έγιναν ούτε προβλήθηκαν δημοσκοπήσεις αλλά μόνον αναλύσεις δεδομένων που είχαν ήδη προβληθεί και δημοσιευθεί». Στο κείμενο της απόφασης της Αρχής ημερομ. 29.3.2023 (σελίδες 17-20) έχουν ήδη απαντηθεί οι εν λόγω ισχυρισμοί. Σχετικό είναι το παρακάτω απόσπασμα της προαναφερθείσας απόφασης:

«Άλλωστε οι διατυπωθείσες πιθανές παραβάσεις που αποδίδονται στον οργανισμό έχουν να κάνουν με την μετάδοση αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων είτε αυτές έγιναν κατά την ημέρα των εκλογών είτε πιο παλιά. Ο νόμος είναι αρκετά σαφής ως προς αυτό –« Απαγορεύεται η προβολή ή η μετάδοση από τους τηλεοπτικούς ή ραδιοφωνικούς οργανισμούς των αποτελεσμάτων οποιωνδήποτε δημοσκοπήσεων που σχετίζονται με εκλογές επτά μέρες πριν από τη διεξαγωγή οποιωνδήποτε εκλογών».

Έχοντας υπόψη το πιο πάνω, σε συνάρτηση με την αναφορά του κ. Τσουρούλη ότι ο Οργανισμός πήρε τα αποτελέσματα 8 προηγούμενων δημοσκοπήσεων που είχε διεξαγάγει σε χρόνο που επέτρεπε η Νομοθεσία και αφού σύγκρινε τα αποτελέσματα τους με τα ευρήματα του exit poll κατέληξε στα συμπεράσματα που παρουσίασε με τις κάρτες που προέβαλλε στα προγράμματα του, η Αρχή σημειώνει τα ακόλουθα:

Καταρχάς ο όρος «δημοσκόπηση» ορίζεται στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη ως «η έρευνα που γίνεται στην κοινή γνώμη για οποιοδήποτε θέμα και η

στατιστική επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας». Εξάλλου, ο ΣΕΔΕΑ (Σύλλογος Εταιριών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς) καθορίζει την δημοσκόπηση ως τη «διερεύνηση της κοινής γνώμης επί συγκεκριμένων πολιτικών ή κοινωνικών ζητημάτων με τη συστηματική συλλογή και την αντικειμενική καταγραφή και ανάλυση απόψεων ή θέσεων ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος, η επεξεργασία των οποίων οδηγεί στην εξαγωγή συμπερασμάτων που αφορούν το σύνολο του αντιπροσωπευόμενου πληθυσμού», η ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research) καθορίζει το «*opinion poll*» ως «*An opinion poll is a scientific and representative survey designed to measure the views of a specific group – for example a country’s electors (for most political polls) or parents or trade union members*», ο Διεθνής Κώδικας ICC (International Chamber of Commerce)/ESOMAR – (*ICC/ESOMAR International Code on Market, Opinion and Social Research and Data Analytics*) καθορίζει τον όρο έρευνα – Research ως «*Research which includes all forms of market, opinion and social research and data analytics, is the systematic gathering and interpretation of information about individuals and organisations. It uses the statistical and analytical methods and techniques of the applied social, behavioural and data sciences to generate insights and support decision-making by providers of goods and services, governments, non-profit organisations and the general public*».

Είναι προφανές από όλους τους επιστημονικούς/ επαγγελματικούς/ ετυμολογικούς ορισμούς του όρου «**δημοσκόπηση**» ότι η επεξεργασία των δεδομένων που περισυλλέγονται είναι αναπόσπαστο κομμάτι της οποιασδήποτε δημοσκόπησης ή έρευνας κοινής γνώμης, καθώς αυτή η επεξεργασία είναι που θα βοηθήσει στην εξαγωγή συμπερασμάτων, στην υπόδειξη προτιμήσεων, στην χάραξη στρατηγικής ώστε αυτή να έχει πραγματική αξία. Η Αρχή θεωρεί ότι ελάχιστη έως καθόλου σημασία έχει τότε διεξήχθησαν οι δημοσκοπήσεις εκ μέρους του οργανισμού. Η Αρχή συμφωνεί με τον κ. Τσουρούλη ότι εάν μια εφημερίδα δημοσίευε αποτελέσματα δημοσκοπήσεων μέσα στην περίοδο των 7 ημερών, η Αρχή δεν θα το θεωρούσε παράνομο καθώς οι αρμοδιότητες της εξαντλούνται στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα και όχι στον Τύπο. Ο Νόμος όμως είναι σαφής όσο αφορά στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα και αναφέρεται σε **οποιοσδήποτε δημοσκοπήσεις σχετίζονται με εκλογές**. Ο Οργανισμός ισχυρίζεται ότι δεν έκανε δημοσκόπηση την ημέρα των εκλογών αλλά επεξεργάστηκε τα αποτελέσματα 8 πρότερων δημοσκοπήσεων που αρχικά διεξήγαγε και τα μετέδωσε πριν την περίοδο των 7 ημερών από την ημέρα διεξαγωγής της 1^{ης} ψηφοφορίας. Σύμφωνα με την ερμηνεία του όρου Δημοσκόπηση, ως αναφέρθηκε πιο πάνω, η επεξεργασία των στοιχείων μιας δημοσκόπησης (και πόσο μάλλον 8 δημοσκοπήσεων) και η μετάδοση των αποτελεσμάτων αυτής της επεξεργασίας (με αριθμητικές αλλά και ποιοτικές παραμέτρους)

εμπίπτει σε αυτό που ο Νομοθέτης καθόρισε ως «αποτελέσματα οποιωνδήποτε δημοσκοπήσεων» που αφορούν σε επερχόμενες εκλογές.

Είναι σαφές ότι οι συγκεκριμένες κάρτες που μεταδόθηκαν δεν είναι μέρος της δημοσκόπησης εξόδου καθώς, σύμφωνα με την ESOMAR, **τα exit polls** είναι μια ειδική εφαρμογή της έρευνας γνώμης την ημέρα των εκλογών. Πρόκειται για δημοσκοπήσεις που **αφορούν εκλογική διαδικασία που ήδη έχει γίνει** και χρησιμοποιούνται για να παρέχουν μια γρήγορη πρόβλεψη του αποτελέσματος των εκλογών, την περιγραφή (δημογραφικά χαρακτηριστικά) των ψηφοφόρων και τα κίνητρά τους.

Έχοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω, η Αρχή θεωρεί ότι οι κάρτες που μετέδωσε ο Οργανισμός αποτελούν αποτέλεσμα δημοσκόπησης (ή δημοσκοπήσεων) είτε αυτή «έτρεχε παράλληλα με το exit poll» είτε αυτές διεξήχθησαν κατά την διάρκεια της μακράς προεκλογικής εκστρατείας. Τα ευρήματα αυτής της έρευνας/ερευνών έτυχαν επεξεργασίας και ανάλυσης, παρουσιάστηκαν αλλά και χρησιμοποιήθηκαν για να γίνει πρόβλεψη του αποτελέσματος του 2^{ου} γύρου των εκλογών σε περίοδο μεταξύ 1^{ου} και 2^{ου} γύρου των Προεδρικών Εκλογών, περίοδος που είναι μικρότερη των 7 ημερών κατά την οποία το **άρθρο 46(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/ 98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) προνοεί απόλυτη απαγόρευση.

Ο Νομοθέτης θεωρώντας ότι όλοι όσοι διεκδικούν την ψήφο των πολιτών αλλά και τα Μέσα που προσαρμόζουν ανάλογα την ενημερωτική/ειδησεογραφική θεματολογία τους έχουν αρκετό χρόνο στη διάθεση τους κατά την προεκλογική περίοδο ώστε να επικοινωνήσουν τόσο μηνύματα όσο και πληροφορίες προς τους πολίτες. Ο Νομοθέτης αναγνωρίζοντας προφανώς την δύναμη και δυναμική των δημοσκοπήσεων, έχει θεσπίσει την συγκεκριμένη απαγόρευση για την τελευταία βδομάδα, ώστε οι ψηφοφόροι να προσέλθουν απερίσπαστοι και χωρίς άλλους επηρεασμούς στις κάλπες.

Είναι παραδεκτό ότι τα αποτελέσματα δημοσκοπήσεων επηρεάζουν το εκλογικό σώμα όπως άλλωστε ανέφερε και ο κ. Ορεινός : «Υπάρχουν δύο θεωρίες σε αυτό που είπατε, η μία είναι ότι επηρεάζει το αποτέλεσμα. Κάποιος λέει γιατί αν έχεις το πρώτο, προηγείται αλλά υπάρχει και μία άλλη θεωρία που αντισταθμίζει και συσπειρώνει και τους υπόλοιπους για να πάνε να ψηφίσουν και να κλείσει η διαφορά, άρα επιστημονικά αντισταθμίζονται τα δύο». Είναι σαφές ότι και τα δύο σενάρια αποτελούν επηρεασμό του εκλογικού σώματος είτε προς την μία είτε προς την άλλη κατεύθυνση. Οντως επικρατεί η εντύπωση ότι το προβάδισμα κάποιου κόμματος/υποψηφίου στις δημοσκοπήσεις μπορεί να δημιουργήσει το σύνδρομο του νικητή (bandwagon effect), το οποίο με τη σειρά του είναι ικανό να

παρασύρει τους ταλαντευόμενους ψηφοφόρους. Η άποψη αυτή αναπαράγει την παραδοσιακή στρατηγική που ακολουθούσαν και ακολουθούν τα κόμματα/υποψήφιοι κατά την προεκλογική περίοδο, διαλαλώντας σε όλους τους τόνους την επικείμενη νίκη τους. Ωστόσο, αυτό δεν αποκλείει και το δεύτερο σενάριο που ανέφερε ο κ. Ορεινός και γι' αυτό (μεταξύ άλλων) ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες οδηγήθηκαν στην καθιέρωση αυστηρών κανόνων, όσον αφορά τη δημοσίευση των δημοσκοπήσεων κατά τις προεκλογικές περιόδους και σε αρκετές περιπτώσεις - κυρίως κατά τις δεκαετίες του '70 και του '80- στην πλήρη απαγόρευση οποιασδήποτε σχετικής δημοσίευσης μία ή δύο εβδομάδες πριν από τις εκλογές (Γαλλία, Ιταλία κ.λ.π.).

Η σημασία των δημοσκοπήσεων φαίνεται ξεκάθαρα εξάλλου και από την γενική θέση της ESOMAR η οποία συνοψίζεται στο ότι : «Η κοινή γνώμη είναι μια κρίσιμη δύναμη στη διαμόρφωση και το μετασχηματισμό της κοινωνίας. Η ορθή διεξαγωγή και μετάδοση μιας έρευνας δίνει στο κοινό μια ευκαιρία για να ακουστεί. Μέσω της έρευνας γνώμης το κοινό, οι πολιτικοί, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και άλλες ενδιαφερόμενες ομάδες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ακριβείς μετρήσεις της συμπεριφοράς του κοινού και των προθέσεων ψηφοφορίας. Οι «επιστημονικές» δημοσκοπήσεις είναι από τις πιο επιτυχημένες πολιτικές εξελίξεις του τελευταίου αιώνα. Οι σφουγγομετρήσεις της κοινής γνώμης μπορούν να βοηθήσουν τους πολιτικούς διαμορφωτές δίνοντας τους αμερόληπτες πληροφορίες σχετικά με το τι θέλει το κοινό. Οι δημοσκοπήσεις ειδοποιούν επίσης το κοινό σχετικά με τις ελπίδες της πλειοψηφίας, τις επιθυμίες, και πολιτικούς στόχους. Πρόκειται για ένα καθρέφτη, που επιτρέπει στα άτομα να κατανοούν σε ποιο σημείο του πολιτικού συστήματος ανήκουν ή θέλουν να ενταχθούν. Τα μέσα ενημέρωσης μεταφέρουν πληροφορίες στο κοινό σχετικά με τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων ενημερώνοντας τους έτσι σχετικά με την κρισιμότητα και τη σημασία των απόψεών τους, και μπορεί ακόμη και μερικές φορές να είναι πιο σημαντικές από τις γνωμοδοτήσεις της πολιτικής ελίτ. Η δημοκρατική ώθηση προς τη συμμετοχή και η δημοσιογραφική επιθυμία για την αναζήτηση των απόψεων του κοινού από κοινού έχουν δημιουργήσει την εκτεταμένη χρήση των δημοσκοπήσεων από τα μέσα ενημέρωσης τις τελευταίες δεκαετίες».

Πέραν των πιο πάνω, η Αρχή θεωρεί ότι η μετάδοση οποιωνδήποτε αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων σε χρόνο που απαγορεύει η Νομοθεσία έχει και μια δεύτερη πτυχή η οποία είναι επίσης αρκετά σοβαρή και αφορά στην διατήρηση συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών. Είναι αναμφίβολο ότι η παρουσίαση αποτελεσμάτων/ αναλύσεων/ προβλέψεων που έχουν να κάνουν με δημοσκοπήσεις επηρεάζουν την τηλεθέαση/ακροματικότητα με αποτέλεσμα οργανισμοί που τηρούν τις πρόνοιες της Νομοθεσίας να βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.

Καταληκτικά, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι δεν εξετάζει το κατά πόσον ο οργανισμός διεξήγαγε δημοσκόπηση παράλληλα με το exit poll την ημέρα των εκλογών. Η Νομοθεσία δεν απαγορεύει την διεξαγωγή δημοσκοπήσεων κατά την εν λόγω μέρα. Αυτό που απαγορεύεται είναι η μετάδοση των αποτελεσμάτων οποιωνδήποτε δημοσκοπήσεων έχουν σχέση με τις εκλογές. Άρα είτε διεξήχθη δημοσκόπηση την ημέρα των εκλογών, είτε χρησιμοποιήθηκαν οι 8 προηγούμενες δημοσκοπήσεις (όπως επιμένει ο οργανισμός) ως στατιστική βάση για ανάλυση και εξαγωγή νέων συμπερασμάτων και αναλύσεων (ή αλλιώς αποτελεσμάτων), σημασία έχει ότι ο οργανισμός μετέδωσε τις κάρτες με τις συμπεριφορές των ψηφοφόρων αλλά και πρόβλεψη πρόθεσης ψήφου για τον 2^ο γύρο των Προεδρικών Εκλογών, ως προϊόν ανάλυσης δημοσκοπήσεων».

Περαιτέρω, η Αρχή εμφαντικά σημειώνει την αδήριτη ανάγκη όπως οι τηλεοπτικοί οργανισμοί σέβονται και τηρούν ευλαβικά τη νομοθεσία σε καίριες και καθοριστικές στιγμές του δημοκρατικού πολιτεύματος, όπως είναι οι εκλογικές διαδικασίες και ιδιαίτερα όταν πρόκειται για Προεδρικές Εκλογές, και ειδικά όταν αφορά το πολύ σημαντικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου γύρου των εν λόγω εκλογών. Η Αρχή έχει και στο παρελθόν αναφερθεί σε αριθμό αποφάσεων της για τη δύναμη των μέσων επικοινωνίας στην «κατασκευή» κοινωνικής πραγματικότητας και στη δυνατότητα επηρεασμού και διαμόρφωσης της κοινής γνώμης. Ως εκ τούτου, η Αρχή εκ νέου επαναλαμβάνει ότι τα μέσα επικοινωνίας και ιδιαίτερα οι τηλεοπτικοί οργανισμοί, ως βασικός μοχλός της πολιτικής επικοινωνίας που είναι, οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στον προγραμματισμό και στο περιεχόμενο των προγραμμάτων τους και απαιτείται να τηρούν πιστά το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους.

Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι η νομοθεσία είναι ξεκάθαρη αναφορικά με το πότε ένας τηλεοπτικός οργανισμός μπορεί να προβάλλει αποτελέσματα δημοσκοπήσεων και πότε αυτό απαγορεύεται. Ως εκ τούτου, θα πρέπει οι συγκεκριμένες νομοθετικές πρόνοιες να λαμβάνονται υπόψη και να μην παραβιάζονται.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε υπόψη της όλα τα ενωπίον της στοιχεία συμπεριλαμβανομένων των γραπτών θέσεων του οργανισμού, όπως διατυπώθηκαν από το Διευθύνοντα Σύμβουλό του, κ. Χρυσάνθο Τσουρούλλη με επιστολή ημερομ. 19.6.2023, τη φύση και τη σοβαρότητα των παραβάσεων, και εξαντλώντας την επιείκεια της, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό κυρώσεις ως ακολούθως:

Για την παράβαση του **άρθρου 46(1)** (υποστοιχείο 1) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) που έγινε στις **5.2.2023**, το διοικητικό πρόστιμο των **€8500**.

Για την παράβαση του **άρθρου 46(1)** (υποστοιχείο 2) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) που έγινε στις **6.2.2023**, το διοικητικό πρόστιμο των **€8500**.

Πέραν του διοικητικού προστίμου, η Αρχή καλεί τον οργανισμό, με βάση τις πρόνοιες του Κανονισμού **42(11)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (ΚΔΠ 10/2000), ο οποίος αναφέρει ότι *«Η Αρχή δύναται να υποχρεώσει τον καθ' ου η καταγγελία να ανακοινώσει ή να μεταδώσει την απόφαση της, όπως η ίδια ήθελε αποφασίσει»*, όπως ανακοινώσει την απόφαση της Αρχής ως ακολούθως:

Η Αρχή ορίζει όπως η υπό αναφορά ανακοίνωση από τον οργανισμό πρέπει να μεταδοθεί το αργότερο ένα μήνα από την ημερομηνία λήψης της παρούσας απόφασης.

Η προβολή της ανακοίνωσης πρέπει να προγραμματιστεί σε τρεις (3) ξεχωριστές ημέρες συγκεκριμένης εβδομάδας και η μετάδοσή της να γίνεται λίγα δευτερόλεπτα πριν την έναρξη του κεντρικού βραδινού δελτίου ειδήσεων του οργανισμού. Ο οργανισμός οφείλει να ενημερώσει έγκαιρα και γραπτώς την Αρχή, όσον αφορά τις ημέρες και ώρες στις οποίες θα προγραμματιστεί η προβολή της ανακοίνωσης.

Στην εν λόγω ανακοίνωση ο οργανισμός πρέπει να περιλάβει τις ημερομηνίες των παραβάσεων, το άρθρο το οποίο παραβιάστηκε όπως αναγράφεται στην σχετική νομοθεσία καθώς και το σκεπτικό της Αρχής όπως αναλύεται στην προτελευταία παράγραφο της σελίδας 6 της παρούσας Απόφασης. Ταυτόχρονα ο οργανισμός θα πρέπει να ενημερώσει με κάρτα κειμένου όλους τους τηλεθεατές ότι το πλήρες κείμενο της απόφασης θα υπάρχει αναρτημένο στην ιστοσελίδα της Αρχής παραπέμποντας σε αυτήν (www.cрта.org.cy).

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€17.000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης και παράλληλα όπως συμμορφωθεί με τις πρόνοιες του κανονισμού **42(11)** των πιο πάνω Κανονισμών. Πιθανή έλλειψη συμμόρφωσης πιθανόν να οδηγήσει στην διερεύνηση πρόσθετων παραβάσεων εκ μέρους του Οργανισμού και επιβολή νέων κυρώσεων.

Καταληκτικά, η Αρχή επιστά την προσοχή του Οργανισμού στη σοβαρότητα των παραβάσεων και τον ενημερώνει ότι σε πιθανές παρόμοιες παραβάσεις μελλοντικά, εκ μέρους του, πιθανόν να επιβάλει πολύ πιο αυστηρές κυρώσεις, καθώς, υπογραμμίζει άλλη μία φορά, ότι στην παρούσα υπόθεση έχει εξαντλήσει όλη την επιείκειά της.

(ΡΟΝΑ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου